

Izhaja
enkrat
na mesec
in sicer
početkom
meseca.

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET.

Naroča se
pri upravi
v Ljubljani,
Poštni
predal 290.

Naročnina za celo leto 12 Din.

V Ljubljani, 15. januarja 1931.

Posamezna številka 1:50 Din.
Za inozemstvo 2 Din.

Poročilo o tretjem kongresu Zveze delavskih žen in deklet

Meseca decembra minulega leta se je vršil, kakor je bilo na tem mestu že javljeno, naš tretji kongres.

Na kongresu so bile zastopane podružnice Jesenice po sodružici Iv. Koren ter Ptuj po sodr. A. Podlaha; ljubljanske članice so priključene centrali in so bile zastopane po centralnem tajništvu. Podružnica Črna se kongresa ni udeležila vsled prevelike razdalje in finančnih težkoč.

Podružnici Trbovlje in Lesce se bo v kratkem reorganiziralo.

Po rešenju običajnega dnevnega reda so udeleženske kongresa razpravljale o bodočem delovanju ženske organizacije in ugotovile, da sta glavni nalogi skrb za odgojo in vzgojo proletarskih otrok v koristne in miroljubne ljudi ter boj proti glavnemu suženjstvu žene, t. j. prostituciji in spolnem suženjstvu sploh.

Predlagana in soglasno sprejeta je bila naslednja resolucija:

Resolucija.

Na podlagi priložene statistike, ki je sicer zelo pomanjkljiva, apeliramo žene, zbrane na kongresu Zveze delavskih žen in deklet za Slovenijo v imenu članic ter v imenu vseh delavskih žen na p. n. naslov, da ukrene vse potrebno, da se v najkrajšem času uredi azil za brezposelno in potujočo delavstvo. Zlasti je to nujno potrebno za ženske, ker so iste v takem času najbolj izpostavljene moralnemu in materialnemu propadanju. Kar je doslej tozadevno storila privatna iniciativa, ne zadošča potrebi.

Smatramo torej, da to veliko število zaposlenih, ki ravno tako plačujejo prispevke v Delavsko zbornico kakor moški, opravičuje to našo zahtevo ter upamo, da p. n. naslov uvidi nujnost te ustanove ter nas bo v tem našem stremljenju podpiral.

Število zavarovanih žen v celi Sloveniji po zadnji statistiki:

	žene	moški
Poljedelstvo	178	835
promet	191	1491
rudarstvo in topilnice	21	164
kamenje in zemljine	1214	4704
kovinska industrija	1365	6695
kemična industrija	479	1617
tekstilna industrija	5065	2175
papirna industrija	848	1235
industrija usnja	392	2011
lesna industrija	822	13498
hrana in pijača	1407	3917
gostilne, kavarne in prenoč.	2218	758
oblačilna industrija	4194	6053
gradbena industrija	254	11402
poligrafija	311	617
saniteta, higijena	765	959
pisarne, denarni zavodi	335	709
trgovina, skladišča	1946	3586
gospodinjstvo	6629	408
gledališče in drugo	511	514
	29145	63348

Vse večje skupine so zaposlene po mestih in mestni okolici, živilska stroka, kavarne in prenočišča, oblačilna stroka, trgovina in gospodinjstvo. In zopet se za te stroke največ žena rekrutira iz dežele, med njimi največje število za gospodinjstvo in služkinje. Izmed 29.145 žena lahko rečemo, da jih je 10.000 nameščenih v Ljubljani in daljnjih 10.000 jih išče nameščenja po posredovanju slovenskega centra Ljubljane.

Novi odbor, izvoljen na kongresu meseca decembra 1930.

Predsednica: Brezar Štefaniya, preds. namest.: Rakovec Marija. — Tajnica: Selan Marija, tajn. namest.: Rudolf Štefka. Blagajničarka: Stanko Ana, blag. namest.: Moretti Ivanka. Odbornice: Jenček Marija, Rakovec Kristina, Kordelič Angela, Sbaschnik Štefka, Vergelj Mina. — Nadzorstvo: Čelešnik Fani, Jurca Anica. Širši odbor: Jesenice: Ivana Koren; Ptuj: Podlaha Ana; Črna: Raušer Julijana.

Sodr. Ivan Tokan.

V noči 2. januarja t. l. je preminul sodrug Ivan Tokan. Prišel je v Ljubljano kot mizarski pomočnik in se je kot zaveden proletarec kmalu posvetil delavskemu pokretu. Vršil je svojo misijo kot tajnik rudarjev Strokovne komisije, stal vedno ob strani svoje mizarske strokovne organizacije, postal po prevratu narodni poslanec in zadnja leta služboval kot uradnik Delavske zbornice.

Rad je vedno pomagal tudi naši organizaciji in upošteval važnost ženskega prebujenja. Bodi mu časten spomin. Njegovim preostalim, sinu in ženi, naše iskreno sožalje.

Marianne Pollak:

Kaj je ženska enakopravnost?

(V listu »Die Frau«.)

Dandanes se še mnogo govori o izrednih zmožnostih žen v znanosti, sportu in umetnosti; so to dnevne senzacije, kakor so to nešteti drugi rekordi. Molči se pa o usodi milijonov delavk, nameščenk in uradnic, ki si s težkim vsakodnevnim delom služijo svoj kruh. Kakor moški? Ne, tisočkrat težje kakor moški, ker so slabše plačane in ker so z domačim delom preobremenjene. Tem ženam dolguje življenje do današnjega dne resnično enakopravnost.

Vedno znova se mora povdarjati, da družba ne ceni materinstva kot socialno dajatev. Komu je prešlo v meso in kri, da zasluži nezakonska mati, ki porodi dete iz globoko občutenega pramaterinstva, večje spoštovanje kakor ona, ki brezsmiselno in udobno spočne v zakonski postelji? Kakor da bi samo pozakonjen mož podelil dozoreli ženi dostojanstvo!

Kateri mož ne vidi še vedno v samskem dekletu, ki si ureja svoje

življenje po lastnem prevdanku in okusu, nekako prosto divjad ali vsaj človeka, s katerim se sme postopati z zmanjšano obzirnostjo? Kdo smatra žensko delo za nekaj tako samobsebi umevnega, da zamore pri svobodni ponudbi zasesti zmožnejša žena mesto, na katerem so bili doslej samo moški?

Ne, ne, resnična enakopravnost to ni. Niti tam, kjer je najnaprednejša: namreč v socialno-demokratskem pokretu.

Podpišemo tudi me! (Op. prevajalke.)

Današnja ruska žena.

V splošnem smo mnenja, da vlada v Sovjetski Rusiji popolna demoralizacija, zlasti v spolnih odnošajih. Da vendar temu ni tako, posnemamo iz knjige ameriškega pisatelja Teodora Dreiserja »Sowjet-Russland«. Ta pisatelj je bil povabljen od sovjetske vlade, da se sam prepriča o razmerah v Rusiji. Podal se je na pot šele potem, ko je sovjetska vlada pristala na njegove pogoje, med njimi tudi ta, da si bo svoja potovanja in ogleda sam določal in da ne bo prisiljen poročati proti svoji volji, bodisi dobro ali slabo. Iz njegovih poročil, katera niso vsa ugodna, posnemamo o položaju žene v Sovjetski Rusiji sledeče:

V carski Rusiji je veljala žena kot posest in to zlasti med kmeti. Starši so oddajali dekleta v zakon, ne oziraje se na njih želje. Devišstvo je bil glavni pogoj in zakonolomstvo se je štelu ženi kot zločin. Sovjetski režim je odpravil to dvojno moralo. Žene, poslužujoč se nenadne svobode, so si sprva dovolile marsikaj preveč in šle dalje kot moški.

Oficijelni nazor je še danes ta, da so spolni odnošaji med moškom in ženo njune osebne zadeve, katere nikogar nič ne brigajo, da pa je potomstvo — naravna posledica teh odnošajev — zadeva družbe in odgovornosti obeh staršev.

Ta nebrzdana prostost je dovela spočetka do razuzdanosti, koncem pa vendar dovela do zdravega spolnega odnošaja mladine. Tudi vladajoča stranka skuša z vzgojo odpraviti take ekscese in če zaidejo predaleč, pokličejo svoje člane na odgovornost. Časopisi objavljajo take slučaje. Tako n. pr. je živel član stranke z neko tovarišico. Ko je izvedel, da je noseča, je takoj zaprosil za premeščenje v drugo mesto. Tam je zopet pričelo razmerje z drugo tovarišico in napravil

isto kot v prvem slučaju. Ona pa, hrabrega značaja, je doprinesla zadevo pred krajevno strankino načelstvo. Bil je poklican pred komisijo. Zagovarjal se je zelo jalovo in imenoval vso proceduro »malomeščansko moralo«. Posledica je bila, da so ga izključili iz stranke in naložili plačilo alimentov. Vsekako je razvito danes med mladeniči in dekleti lepo tovarištvo in moške so popolnoma opustili ono plehko dvorjenje, katero je povsod tako običajno, a izvira le iz lastninskega nagona. Kakor povsod drugod se dogajajo tudi v Rusiji ljubavne tragedije in igra tudi tam ljubezen svojo vlogo. V teku desetletij so se izvršile razne spremembe v zakonskem pravu. Zakon nudi ženi večjo zaščito kakor možu. Registrirano ali ne, tvori skupno življenje žene in moža zakon in nalaga obema zakoncem gotove dolžnosti. V holecni sta dolžna preživljati drug drugega in pri ločitvi se imetje, naj bo še tako skromno, deli. Če so otroci tu, jih morata vzdrževati oba.

Ločitev zakona je v Rusiji ravno tako presta in lahka, kakor poroka, da, celo lažja. Pri poroki morata biti navzoča oba, razporka pa se lahko izvrši samo po enem izmed zakoncev. Žena lahko pride sama v urad, pove uradniku, da želi ločitev in ta se izvrši v par minutah. Smatra se kot zadosten povod ločitve želja enega zakonca, da se zakon razveljavi.

V vsaki deželi se razpravlja o vprašanju kontrole porodov. Vse vlade, ki rabijo vojake za svoje armade, so zainteresirane na čim večjem številu porodov in tako tudi Sovjetska Rusija. Ne zastavlja se kontroli porodov nobenih pravnih zaprek in se odprava plodu ne kaznuje, vendar se morajo izvrševati na klinikah pod strogim zdravniškim nadzorstvom in se vrše brezplačno. Za odpravo plodu mora doprinesiti žena tehten vzrok in ima v takih slučajih enotedenski plačan dopust. Če žena želi roditi, se jo v času nosečnosti in poroda oskrbuje brezplačno in ima pravico do osetedenskega plačanega dopusta. Vse to se ne vrši skrivoma, ker se ne smatra za nobeno sramoto in se tudi ne vpraša, je-li poročena ali ne.

Gospodarska neodvisnost žene v Sovjetski Rusiji ni samo oficijelna teorija, ampak v resnici obstoja in se izvaja. Zavest, da se same vzdržujejo, jih hrabri in vzgaja. Predvsem ni nobene razlike v oceni dela med moškom in ženo. Vsako delo od

kmetovalca do inženirja je odprto tudi ženi, saj so žene še celo med vojaki.

Prostitucija, znak gospodarskega položaja žene, v Rusiji nazaduje. Število brezposelnih je naraslo po večini vsled tega, ker se žene odtegujejo gospodinjstvu in smatrajo za svojo rešitev, če dobe nameščenje v tovarni in so s tem rešene gospodinske tlake. Z ozirom na to je urejena tudi preskrba otrok. Oddajo jih čez dan v otroške vrtce. Tudi dojenčke lahko oddajo pod nadzorstvo, ker jim obrat mora dovoliti med delovnimi urami čas, da podojijo svoje otroke. Uvedene so tudi skupne kuhinje in pralnice in je s tem prihranjenega mnogo gospodinskega truda. Na splošno se stremi za tem, da se doseže enak gospodarski položaj moža in žene in s tem spremeni teorija v prakso.

Služkinje, ki pomagajo pri gospodinjstvu tovarniških in pisarniških delavk, imajo ravno tako svoje strokovno in socialno zavarovanje, imajo pravico do dvotedenskega plačanega letnega dopusta, do delovne obleke in odškodnine v slučaju odpusta. Kljub temu, da so njih plače, vsled prevelikega števila, nizke, družba zanje dobro skrbi. Da presega število služkinj potrebe, je vzrok v tem, da se stremi za življenjem v občestvu in se s tem odpravljajo osebna postrežba.

Važna razlika med rusko ženo in ameriško (kakor tudi med ženami ostalih držav, op. prev.), je v tem, da se ruski ženi priznava enakopravnost v pravem pomenu besede. Njej je odprta pot k vsem študijam in prejema za enako delo enako plačo. Materinstvo, zakonsko ali nezakonsko, se ne loči. Ne loči torej materijelni položaj rusko ženo od žene ostalega sveta, nasprotno, lahko se reče, da živi večina ameriških žen mnogo boljše kot ruska, ampak loči jo njen samostojen in enakopraven položaj. Ameriške žene so kljub visokim materijelnim dobrinam v veliki meri domače sužnje. Ženo se od malega vzgaja z mislijo, da je zakon njen edini poklic.

Ostaja le še vprašanje svetosti domačega ognjišča, kateri kakor izgleda, v Rusiji izgineta. Če je to nazadovanje ali ne, o tem bo odločal čas. Če voli ameriška žena prostovoljno svoj domači poklic, dobro, je spoštljiv poklic in za družabni red mogoče najboljši. Vendar se opaža, da se ameriška žena temu poklicu ne udaja prostovoljno, a se mu deloma upira.

Kako dolgo še?

(Iz časopisnih izrezkov.)

Te dni sem postal pri čitanju listov pozoren na množino raznih »pregreh« in smrti radi ljubezni in radi — prevelike — »moralnosti«. Vzel sem v roke škarje in izrezke priobčujem spodaj v večni spomin na »kulturo«, ki jo gotovi sloji zahtevajo še dandanašnji. (Vse podčrtano sem podčrtal sam.)

»Jugoslovan« z dne 11. dec. 1930:

Dve žrtvi ljubezni.

Samomor fanti, ki se je zaljubil v svojo sestro. — Usoda nezakonske matere.

Prevalje, 10. decembra.

Srečal sem nenavaden mrtvaški sprevod. Pogrebcev malo, brez križa in duhovščine, tudi zvon se ni oglašal v vaškem zvoniku. Povprašam, kaj se je zgodilo. Po kratkem premišljevanju pripoveduje že postaran kmet, sosed, tako-le:

»Neverjetno, strašno, sramotno! Posestnikov sin, H. iz vasi D. pri Prevaljah, se je ustrelil. Pred dobrim tednom se je šele vrnil od vojakov, star malo čez 20 let. Še pred odhodom v vojake je bil preveč ljubezniv in prijateljski s svojo sestro, saj razumete, kaj mislim! Krvoskrunstvo! Tudi prepričani so bili včasih radi tega, nemirna in napeta je bila atmosfera v hiši, zlasti, odkar se je vrnil ta nesrečnež. — Bog mu grehe odpusti — od vojakov, ki je spravil hišo ob dobro ime in ugled. Mati je obhajala v nedeljo god. Navada je pač taka, da otroci voščijo in podare ob takih prilikah kako kupljeno, ali doma izdelano darilo. Baje se je mati izrazila: »Blaž mi ni dal drugega kakor večno sramoto!« in zajokala je. Dejstvo je pač to, da sta okrog 6. ure zvečer odjeknila v bližini hiše v mrak dva strela iz revolverja. Prvotno so mislili sosede in ljudje, da streljajo godovnjaku na čast, kot je pri nas navada, v resnici pa se je le-ta, ki smo ga ravnokar pokopali v neblagoslovljen kot, obsodil sam.

Se bolj žalostna zgodba o 19 letni dekli Berti H. na Tolstem vrhu. Dekle je postalo z domačim hlapcem nezakonska mati. Darovala je življenje krepkemu detetu. Na pomoč poklicani zdravnik, ki se je napotil takoj na dom, je došel prepozno, nesrečnica je izdihnila že poprej svojo blago dušo, izkrevavela je.

Že dolgo nisem čital stvari, ki je napisana s takim sovraštvom do kakega bolnega človeka kot je to prvi del omenjenega poročila v »Jugoslovanu«. Ali je res treba bolnike tako sovražiti in jim tako želeti smrti. Ali je to krščanska ljubezen do bližnjega? Ali bolnik ni človek?

»Jutro« z dne 13. dec. 1930:

»Tragedija mladih življenj.

Guštanj, 12. decembra.

V vsakdanjem življenju, ki je zvezano s toliko prozo, s tolikimi tradicijami, predsodki, računi itd. je ljubezen mladim srce čisto že od začetka zapisana tragičnemu zaključku. Potem, ko zahteva tak zaključek za žrtev kako mlado življenje, se seveda večkrat zgodi, da pravijo vsi posred-

ni in neposredni povzročitelji tragedije: Tega pa nismo hoteli; saj bi se bilo vse drugače uredilo...

V našem okolišu imamo v zadnjih dneh kar tri primere mladostne tragedije, ki je zahtevala življenje. Komaj 19 letna Berta na Tolstem vrhu se je zaljubila in njena mlada ljubezen ni ostala brez posledic. Ker pa je že prvega začetka vedela, da izvoljenec njenega srca ne odgovarja tradicijam domače hiše in sorodstva, je svoje stanje skrivala, kolikor je mogla in tudi na skrivaj porodila. Pri porodu je izkrevavela, zdravniška pomoč je bila prekasna; potem pa je bilo veliko obžalovanje, češ, kolika je škoda dobre mladenke. — V neki vasi pri Prevaljah pa si je vzel življenje sin nekega posestnika, ki se je šele pred kratkim vrnil od vojakov. Vzrok obupa je nedopustna ljubezen, predvsem pa to, ker v svoji mladosti nikjer ni našel pouka o seksualnem življenju. — Tretji obupanec pa je končal svoje mlado, komaj 19 letno življenje v duševni zmedenosti. Pri tem primeru ni govora o ljubezni in je revež pač ena izmed mnogih žrtev, ki so v rani mladosti tako izpostavljeni raznim vplivom, da omagajo in propadajo vse razvijajoče se duševne sile. Nesrečnega mladeniča so pogrešali dva dni in so ga v četrtek zjutraj našli na hričku sredi polja nad našim trgovskim prestreljenimi senci.

Smrt teh mladih bitij je globoko pretresla prebivalstvo trga in okolice.

To je vsaj človeka vredno poročilo. Kako resnične so besede v prvem odstavku: »Potem, ko zahteva tak zaključek za žrtev kako mlado življenje, se seveda večkrat zgodi, da pravijo vsi posredni in neposredni povzročitelji tragedije: Tega pa nismo hoteli, saj bi se bilo vse drugače uredilo...« Ali kaj pomagajo besede, žrtve so tu, a krivci ostanejo nekaznovani...

»Jutro« z dne 12. dec. 1930:

»Aretacije zaradi odprave telesnega plodu. Iz Litije nam pišejo: Pred dnevi se je vršil v Šmartnem pri Litiji misijon, na katerem so pridigarji nastopili zlasti proti beli kugi, odpravljanju telesnega plodu. Bržkone pod vplivom teh pridig je nato javil neki kmet iz šmartenske okolice, da je njegova hči na prigovarjanje nekega F. odpravila telesni plod. Poizvedbe so ugotovile, da je vodil F. svojo prijateljico v Ljubljano k neki babici, ki je res posegla po nedovoljenem sredstvu. Mladenica so aretirali in privedli v litijske sodne zapore, pričakujejo pa se še nadaljnje aretacije.

Ali so pridigarji pričakovali tako velik uspeh? Zdi se mi, da ne, saj tudi ne morejo biti nanj ponosni. Ali se zavedajo takih posledic, ali so si svesti njih vpliva?

»Pondeljek« in »Slovenski list« z dne 15. dec. 1930:

»Tragedija osramočene družine.

Nikšič, 14. dec. Mala vasica Crkvice na meji bivše Črne Gore in Hercegovine je doživela te dni razburljiv dogodek. Samomor je izvršil Jovan Koprivica, njegovemu mlajšemu bratu pa so le slučajno preprečili, da ni izvršil istega dejanja. Oba brata sta se odločila za ta korak radi tega, ker je bila njuna neporočena sestra Ilinka v bla-

goslovljenem stanju. Družinski ponos jima ni dopuščal, da bi preživela to sramoto.

Ilinka, ki je bila na dobrem glasu in tudi zelo lepa, se je zaljubila v nekega fanti iz bližnje vasi. Svojo ljubezen je pred starši skrivala. Pred tremi meseci je prišel na dom Ilinkinih staršev kmet Milutin Polač in zaprosil za Ilinkino roko. Starši so pristali in Ilinka je postala žena. Ilinkin brat Jovan pa je natančno vedel za tajnost svoje sestre. Prepričan, da se bo takoj po poroki ta tajnost odkrila in da ne bi doživel te sramote, je te dni nekega jutra odšel v gore na lov in pri tem izvršil samomor. Pri njem so našli dve pismi: eno je bilo naslovljeno na starše, katere prosi odpuščanja, drugo pa na poveljnika orožniške postaje, v katerem piše: »Kot pametnega človeka Te prosim, da ne pošiljaš k mojemu truplu komisij. Mene je doletela taka sramota, da mi je bilo sladko, vzeti si življenje.«

Nihče v vasi ni razumel vsebine tega pisma. Tajnost bi ostala še nadalje prikrita, da ni zet obvestil svojega tasta, da se Ilinka slabo počuti. Oče in mati sta bila zelo presenečena, ko sta videla, v kakem stanju je njuna hčer. Poslali so jo k zdravniku, ki jo je pregledal. Po povratku iz mesta je Ilinka poskušala izvršiti samomor, toda domači so ji to preprečili. Kmalu nato je povila. To je bil še težji udarec in sramota za družino in drugi Ilinkin brat je poskusil samomor, toda prijatelji so to preprečili. Vsa vas stoji pod vtisom tragedije nesrečne družine in sočustvuje z njo.

Zanimivo je tu dejstvo, da je edino blagoslovljeno stanje Ilinkine spodtakljivo, samomor brata se pa neka-ko z vidika notic smatra za dopusten, še več celo opravičljiv in potreben... Ali smo že tako daleč?!

»Volksstimme« z dne 14. decembra 1930:

»Pohujšanje v dolini šentlirijanski. Reka Sora na Gorenjskem je naplavila te dni že precej razpadlo truplo 70 letne starke, ki je bila že več tednov pogrešana in je — kakor se je to sedaj ugotovilo — storila samomor. Starka je živela v skupnem gospodinjstvu z nekim enako starim življenjskim drugom. To srečno sožitje dveh starih ljudi je smatrala katoliška občinska uprava za tako pohujšljivo, da je hotela ohadva brezpogojno spraviti narazen. Ko je pobožna starka, ki, kar omenjamo mimogrede, že ni bila več popolnoma pri pameti, šla pred nekaj tedni k spovedi, so ji odrekli odvezo grehov. To si je vzela starka tako k srcu, da je obupala in se vrgla v valove. Morala je rešena za ceno enega starega človeškega življenja.

In kaj je doseženega s tem. Morada bo tu zopet odgovor kot pri prvem poročilu v »Jugoslovanu«: »V resnici se je le-ta« (niti imena se ne zdi vredno omeniti ali pa kakega naziva), »ki smo ga ravnokar pokopali v neblagoslovljen kot, obsodil sam.«

*

Torej v petih dneh pet poročil z rezultatom: eno mlado dekle, komaj rojeno dete, ena starka, dva mlada fanti in ena denunciacija hčerke od strani lastnega očeta. In koliko rod-

bin je uničenih in nesrečnih radi tega.

In krivci, neposredni in posredni? Kdo so to? Tradicija in nosilci današnje morale; nezadostna vzgoja mladine, ono nezmislno prikrivanje spolnega življenja spolno zreli mladini, gospodarska kriza — sploh ves današnji družabni ustroj. Oni, ki se imenujejo »najbolj poklicani svetovalci« svojih ovčic, pa to vse pospešujejo, najmanj pa tolerirajo.

Nezakonskih rojstev niti splavov niti recimo »priležništva« ne boste odpravili s silo. Vse odnošaje boste morali preurediti, pa ne bo nezakonskih mater, ako pa bodo, ne bo splavov. Ali mislite, da matere svojih otrok res ne ljubijo? Vendar izbira med sramotnim porodom, sramotnjem »nezakonske« matere in »nezakonskega« otroka skozi celo življenje, beo obeh na eni strani in recimo splavom na drugi strani, ni baš težka. In ali je res boljši »zakon« dveh neljubečih se bitij od »nezakonitega« sožitja dveh ljubečih se bitij? Ali ni tu »zakon« sploh izgubil svoj pomen, celo svoj namen?!

Kako dolgo še boste izrabljali svoj vpliv, svojo moč in svojo »definicijo morale«?! Pojdite v življenje, vi moralisti in kulturinosci, in oglejte si ga. Ko boste izruvali korenike zla, vzroke za »nemoralo«, vzroke za »nezakonita« blagoslovljena stanja in za »nezakonita« sožitja — pa se vrnite in učite ljudi. Tedaj se boste strinjali z nami in rekli: »Vsi smo ljudje, le revežu je treba pomagati z dobroto, ne pa z bičem in sramoto!«

Saj se razumemo.

—st—

Osvoboditev žene na Kitajskem.

Nov državljanski zakonik.

Letos z novim letom je stopil v veljavo na Kitajskem državljanski zakonik, ki temeljito odpravlja tiste stare običaje, ki so določali le preveliko gospodstvo moža v rodbini. Po novem zakonu bo imela žena enake pravice kakor mož. Žena je veljala v rodbini kot blago, ki se ga je bilo težko iznebiti brez občutne škode. Sosedje so sočutno sočustvovali, če je bilo v rodbini mnogo hčera, ali so jih pa smatrali za kazen božjo za grehe, ki jih je oče zakrivil. S poročitvijo ni dobila nobenih pravic

kitajska deklica. Proti tem razmeram so žene osnovalle močne organizacije ter vodile energičen boj za enakopravnost obeh spolov, ki je z novim zakonom uspel.

Po novem zakonu ima žena aktivno in pasivno volilno pravico, doseči more v stranki in v vladi najvišja mesta ter ima z moškimi brati enako dedno pravico. Poročiti se bo mogla v bodoče tudi z moškim, ki ji najbolj ugaja, ne pa z nepoznanim človekom, ki ga ji usilijo starši. Enako veljajo za moža in ženo iste pravice za slučaj ločitve zakona.

Tudi te določbe so za Kitajsko napredek; pri nas žene še niso imele volilne pravice, ker so se morale baviti z raznimi drugimi stvarmi, ki imajo samo zunanji pomen.

In ker so bili merodajni možje vedno mnenja in so istega mnenja še danes, da jugoslovanske žene še nismo zrele za politično enakopravnost.

V gospodarskem oziru smo pa vendar tudi mi enakopravne, saj smemo prenašati vsa gospodarska bremena. Morda pridemo počasi tudi z volilno pravico za kitajskimi ženami, katerim čestitamo na njihovem uspehu.

Profit „sladkornih baronov“.

436,415.000 dinarjev na račun zaščitne carine.

Sladkor je med najvažnejšimi potrebščinami današnje dobe. Toda pri nas je sladkor v primeri s cenami po drugih državah, jako drag. Zakaj? Sladkorna pesa in delovne sile so vrhu tega mnogo cenejše nego v inozemstvu. Ali domači pridelek sladkorja je zaščiteno carino pred inozemsko konkurenco. Carina znaša za vsak kilogram štiriinpol dinarje. Sladkorni magnati so izkoristili to zaščitno carino tako, da so k ceni sladkorja, ki ga prodajajo domačim konzumentom, prišteli običajni ceni še znesek carine. Razen navadnega dobička zaslužijo »sladkorni baroni« še tiste 4½ dinarje pri kilogramu, kolikor znaša carina. Leto 1930 je bilo pri nas porabljenega 96.981 ton sladkorja. Pri tej kupčiji so zaslužili »sladkorni baroni« — samo na razliki zaščitne carine, za kar jim ni bilo treba niti z mezincem ganiti — 436,415.000 Din, ali okroglo 436,000.000 dinarjev. Državna mono-

polska taksa za vsak kilogram znaša 5 dinarjev, tako, da je bilo v minulem letu plačanih za to takso 484,905.000 dinarjev. Konzumenti so torej plačali samo pri sladkorju 921,300.000 dinarjev za »sladkorne barone« in monopolske takse.

Tiskovni sklad. Za tiskovni sklad so darovale: Tavčar Marijeta Din 2, Jereb Barba Din 1, Koren Ivana 1, Knobelj 3, Sevšek Greti 2, Jesenice; Podlaha Ana Din 30, Ptuj; Jakšič A. Din 16, Fani Pastorek Din 20, Sarajevo; Črgonja Din 2, Mikelj 1, Arhar Din 3, Ljubljana.

Popravek. V zadnji številki v članku »Najbolj pereče žensko vprašanje« na 2. strani v tretji koloni v šestem odstavku v četrti vrsti se mora glasiti namesto »Die Sklavenketten der Tyrannen« pravilno »Die Sklavenketten der Frauen«.

MESEČNIK „SVOBODA“

bi moral čitati vsak strokovno organiziran nameščenec in nameščenska.

Letošnja prva številka je izšla na 56 straneh. Prinaša zanimive in poučne članke in povesti, kakor: Dantz: Pot v življenje. Pantalejev: Ura (s slikami), ruski roman, ki ga prevaja M. Klopčič. — Čufar: Mi, proletarska mladina! — Kaj je marksizem? — Prostitucija in proletarijat. — Maček: Dogodek v hotelu »Gratis«. — Združene države Evrope. — Vojakom velike vojne. — Kristan C.: Stanovanjska kultura novega Dunaja (s slikami). — Vuk Iv.: Prisvojeni travnik. — Sinclair: Tropizem za solncem. — Pregledi: Društveno življenje, knjige in knjižnice, pesem, glasba, dramatika (Delavski oder), sport, razno.

12 zvezkov (vsak mesec eden) je na koncu leta lepa knjiga. In to samo za celoletno naročnino 36 Din. Kdor tega ne zmore, pa mu bo, AKO MU JE DO IZOBRAZBE, 3 DIN MESEČNO, MAJHNA ŽRTEV.

DAJTE, SODRUŽICE, POSTANITE VSE NAROČNICE DELAVSKE REVIJE »SVOBODA«.

Pišite po položnice in vsak mesec potem nakažite 3 Din.

Naslov: Uprava »Svobode«, Ljubljana, pošt. preda 290. Kdor pa je že naročnik, naj pridobi še enega. Bodimo kovači, zidarji in mizarji svojih lastnih tvorb.